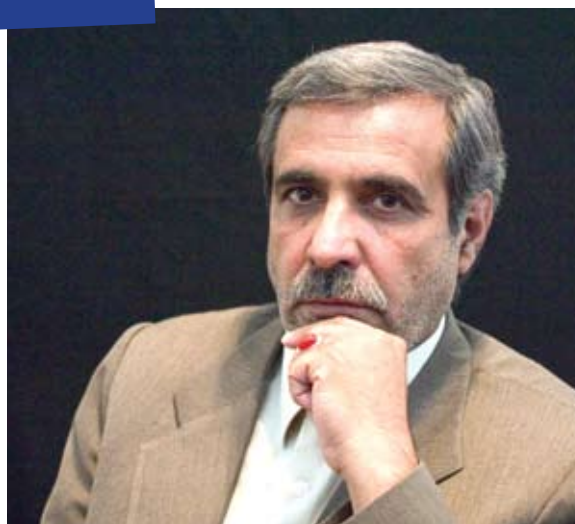

زمانی برای بی‌توجهی

طی گفتگویی، ایشان به شرح وضعیت جغرافیایی، اقلیمی، کشاورزی و سایر امور و خدمات بانک کشاورزی استان اصفهان پرداخت که در ادامه ملاحظه می‌فرمایید:

در این گفتگو عمدتاً مسئله آب، بحران آب، مدیریت آب، ضرورت رایگان و اجباری شدن اجرای سیستم‌های آبیاری تحت فشار، تورم اراضی کشاورزی، مشارکت بانک در اجرای پروژه‌های مختلف کشاورزی و... مطرح و مورد بحث قرار گرفت. جالب این که مهندس نیکزادی پناه در حین گفتگو، به انجام امور اداری و امضاء دستورات عملیها و تسهیل در کار مراجعه‌کنندگان به عنوان صاحبان حق نیز می‌پرداخت.

با توجه به آیه کریمه «و من الماء کل شیء حی» ابتدا درباره ی ارتباط آب، دولت، ملت کشت زرع و ادامه حیات توضیح دهید.

آب نه تنها در استان اصفهان، بلکه در ایران و جهان یکی از عوامل اصلی حیات جانداران محسوب شده و تامین آن مشکلات فراوانی دارد. کره زمین گرم شده است، کم‌آبی ممکن است موجب تنش در مرزها یا داخل کشورها بشود.

بارندگی‌های نامطلوب، تغذیه نشدن سفره‌های زیرزمینی، برداشت‌های غیرمتعارف، عدم استفاده بهینه و... بحران آب را در ایران بسیار جدی کرده است.

بنده معتقدم زمانی برای بی‌توجهی به آب نداریم. با توجه به ارزش

بانک کشاورزی همواره پرورشگاه اندیشه‌ها و اندیشمندان بخش کشاورزی بوده است به نحوی که مدیران عامل این بانک، معمولاً از بین معاونین وزرا انتخاب می‌شدند و اصولاً سطح و جایگاه این مدیران در بسیاری از موارد نزدیک به سطح وزرا دیده می‌شد. مدیران میانی که در اثر کار و تلاش و رعایت ضوابط و مقررات، اهداف بانک را برآورده می‌کردند و به سطح مدیران استانی می‌رسیدند نیز، در زمره‌ی افرادی بودند که مورد توجه استانداران، معاونین وزیر و مقام عالی وزارت و صد البته، مدیر عامل و اعضاء هیات مدیره قرار می‌گرفتند. کارشناسان بخش کشاورزی، اما از اینکه مدیران بانک کشاورزی صرفاً از وجه مدیریت بر پرسنل، وصول مطالبات و تجهیز منابع مورد توجه قرار می‌گیرند سیستم بانکی را مورد نقد قرار می‌دهند چرا که برخی از مدیران بانک کشاورزی و در راس آنها دکتر طالبی جزو فرهیختگان و نجیبان بخش و کشور هستند.

نشریه دام، کشت و صنعت طی سه ساعت گفتگوی تخصصی و کارشناسانه با مهندس حبیب‌الله نیکزادی نظرات وی را در مورد مسائل اصلی بخش کشاورزی در سراسر کشور جویا شد. نگاه نیکزادی و نقد او به شرایط موجود کشت و زرع، آب و حبابه، مکانیزاسیون، بهره‌وری نشان از آن دارد که مدیران بانک کشاورزی می‌توانند گره‌گشای مشکلات بخش باشند.

حبیب‌الله نیکزادی پناه، کارشناس مهندسی کشاورزی و کارشناس ارشد رشته مدیریت دولتی، ۳۰ سال است که در استان‌های مختلف و در سمت‌های گوناگون به فعالیت مشغول بوده است.

مهندس نیکزادی پناه در حال حاضر به عنوان مدیر شعب بانک کشاورزی استان اصفهان به فعالیت خود ادامه می‌دهد.

به آب نداریم

آب، که ناشی از کمبود آن است، ضرورت استفاده بهینه از آب در همه بخش‌ها به شدت احساس می‌شود شاید این سخنان بارها تکرار شده باشد اما سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۰ یک دهه‌ی سخت و پرتنش آبی خواهیم داشت و احساس من این است که مدیریتی خاص، نشأت گرفته از مدیریت بحران، لازم است. در استان‌های کویری علاوه بر برنامه‌ریزی و عملیات اجرایی همراه با زمانبندی و بودجه برای استفاده مناسب از رودخانه‌های دائمی، باید برنامه‌ای برای طرح‌های آبخیزداری، آبخوان‌داری، سدهای خاکی و بتونی داشته باشیم، تا اگر نزولات آسمانی نصیبمان شد هم آب را از دست ندهیم و هم خسارت و سیل، ناپودی به بار نیآورد و اگر هم نزولات کم شد از آب موجود بهترین بهره‌برداری صورت گیرد.

به نمونه‌ای از تخریب اشاره کنید.

-حدود ۲ سال پیش در کاشان باران خوبی بارید اما چون مدیریت نشده بود اولاً موجب تغذیه سفره‌های آب نشد ثانیاً، خسارت فراوان وارد کرد و شدت خسارت به حدی بود که راه‌های ارتباطی قطع شد. چرا که در کویر پوشش گیاهی کم است و اگر آب مدیریت نشود نزولات به رودخانه بزرگ و سپس به سیل و هجوم و تخریب تبدیل می‌شود. دو دهه پیش که به عنوان کارشناس در سیستان و بلوچستان خدمت می‌کردم شاهد بودم هنگام بارندگی در دامنه تفتان، آب جاری می‌شد و سیل و تخریب حاصل آن بود. بر همین اساس، طرحی ارائه کردم و در مسیر رودخانه چاله‌هایی ایجاد کردیم. آب باران در چاله‌ها ذخیره و در اعماق زمین نفوذ می‌کرد و

خرابی هم به بار نمی‌آورد.

چه باید کرد؟

- مشکلات و راهکارها را همه می‌دانند بحث این است که عمل نمی‌کنیم. آبیاری غرقابی جنایت در حق آب و جفا در حق کشاورز است چون برداشت آب بیشتر از نزولات است؛ مثلاً، در «منوجان» جیرفت یا رودان یا در منطقه رفسنجان آب شیرین و قابل کشت و زرع در حال اتمام است و کم‌کم آب شور تحت‌الارضی جای آن را می‌گیرد. اهمیت شبکه‌های آبرسانی کمتر از کاشت گندم نیست و حتی ضروری‌تر از آن به نظر می‌رسد، کشت آزاد (در مقابل کشت متراکم گلخانه‌ای) باعث مصرف آب بیشتر و افزایش قیمت تمام‌شده می‌شود. من فکر می‌کنم باید اجرای سیستم‌های آبیاری تحت فشار اجباری شود و البته رایگان، الان ۵۰ درصد و در برخی استان‌ها ۷۰ درصد هزینه‌های سیستم‌های آبیاری تحت فشار رایگان است اما اجباری نیست. در برنامه ۵ ساله پنجم، قرار است یک میلیون هکتار اراضی به این سیستم مجهز شود در حالی که ۸ میلیون هکتار زیر کشت داریم. توجه کنید ظاهراً شاید رایگان شدن و تحمل ۵۰ درصد هزینه اجرای سیستم‌های تحت فشار بارسالی برای دولت محسوب شود اما هزینه‌هایی که دولت هر ساله برای استحصال و تامین میلیاردها مترمکعب آب متقبل می‌شود تا گشت‌های غرقابی انجام گیرد. در مقابل یک بار اجرای سیستم تحت فشار تقریباً یک به ۱۰۰ است و به صرفه است که استفاده از روش‌های نوین آبیاری مورد توجه قرار گیرد.

اجرای این کار چگونه ممکن می‌شود؟

فقط با عزم ملی. با تصویب قانون در مجلس و نجات آب و کشاورزی.

به اصفهان برگردیم زاینده‌رود باعث وحدت چند استان همسایه اصفهان شده است و البته گلابه کشاورزان این استان را به همراه داشته است چرا؟

سرچشمه زاینده‌رود از کوه‌های کوه‌رنگ در چهارمحال و بختیاری می‌باشد. فلات مرکزی ایران از جمله کرمان، یزد، اصفهان و چهارمحال، امید به این منبع آبی دارند و دو استان خوزستان و کهگیلویه بویراحمد نیز مدعی هستند.

لذا با توجه به موارد مطرح شده، اصفهان باید در مورد آب در اختیار، مدیریت لازم را اعمال کند. یعنی از آبریز سد تا باتلاق، همه حقاچه است و کشاورزان باید به سهم خود از این نعمت الهی استفاده نمایند.

زمین‌های زیادی بدون کشت رها شده‌اند؟ چرا؟

بله، زمین‌های فراوانی بدون آب وجود دارد و همین امر باعث حفر چاه‌های غیرمجاز، استفاده بیش از حقاچه، تضييع کردن حق دیگران (مانند بالادست رودخانه) و... می‌شود.

امروزه نباید گفت فرد چند هکتار زمین دارد، ابتدا باید پرسید کشاورز

چند لیتر حقایه دارد. در شرع مقدس و قانون، آب و زمین جزء انفالند و اسلام اجازه مالکیت خصوصی آنها را داده است و ارزش آفرینی کرده اما دولت نباید اجازه دهد از آب و زمین به هر نحوی استفاده شود. باید بررسی شود که بهره‌وری کشاورز از آب یعنی، همان حقایه چگونه است اگر بهره‌وری در حد مطلوب نیست، آب به کشاورز دیگری که می‌تواند به نحو احسن از آن استفاده کند تعلق گیرد. کشاورزی که ۵۰ لیتر حقایه و آب دارد باید ۵۰ هکتار گندم کشت کند و از هر هکتار، میانگین ۸ تن گندم برداشت کند اگر نمی‌تواند چنین برداشتی را با این مقدار آب انجام دهد باید دولت آن را به کشاورز دیگری که توانایی و شایستگی بهره‌وری از این میزان آب و زمین را دارد واگذار کند. در مقابل کشاورزی ۵۰۰ هکتار زمین به اندازه ۳۰ هکتار آب دارد و سعی دارد به هر قیمت و هر ترتیب که شده همه زمین را زیر کشت ببرد و حاصل این کار هم که معلوم است. تغییر نوع کشت و همچنین ذخیره‌های آب در فصل بارش، بالاخص در قنات و محل زه نیز، از موارد مهم و قابل توجه هستند. بر همین اساس در برزوک کاشان، استخر بسیار بزرگی با کمک جهاد کشاورزی ساخته شده است که ایده بسیار جالبی است و در گرمای تابستان، ۴۰۰ هکتار باغ را آبیاری می‌کند. (آب‌های اضافی چشمه‌ها و قنات در زمستان ذخیره می‌شود)

بحث مهم دیگر این است که مقدار آبی که از صرفه‌جویی مصرف آب در شیوه تحت فشار حاصل می‌شود نباید صرف اضافه کشت شود بلکه باید برای مواقع ضروری، بالاخص آینده ذخیره شود. همچنین برداشت بی‌رویه درگذشته و کمبود نزولات طی سالیان اخیر، سطح ایستایی آب را افزایش داده است؛ مثلاً در یزد سطح ایستایی آب به حدود ۲۰۰ متر هم می‌رسد. این است که لزوم اجرای طرح‌های آبخیزداری و آبخوان‌داری بیشتر احساس می‌شود، خطر دیگر اینکه با توجه به واقع بودن ایران در منطقه‌ی زلزله‌خیز و همچنین در اثر خروج آب از زمین و خشک شدن چاه‌ها و قنات‌ها و چشمه‌ها، با افزایش خلل و فرج زمین روبه‌رو هستیم که این باعث نشست زمین می‌شود. البته برای نتیجه بخش شدن باید طرح‌های آبخیزداری، آبخوان‌داری و ایجاد سدهای خاکی به بخش خصوصی واگذار شود (مانند بزرگراه‌ها) تا آنها پس از اجرای طرح، از منافع و عوارض دریافتی بهره ببرند.

به نظر شما عدم انگیزه کارمندان دولتی دلیل این اشکال است که به نظر می‌رسد طرح‌ها باید به بخش خصوصی واگذار شود؟

البته برای این گونه واگذاری‌ها ابتدا باید یکسری مفاهیم برای بخش خصوصی تعریف شود، سپس تامین منابع گردد تا بتوان کارها را به بخش خصوصی سپرد. نمونه‌هایی که به صورت خودجوش این کار را انجام داده‌اند نشان‌دهنده عملی بودن این فرآیند است؛ به طور مثال، یک باغدار در استان فارس خودش سد زده است و از آب آن استفاده می‌نماید. هر جا بخش خصوصی توانایی داشته این امر صورت گرفته است. اما این طرح‌ها

سوددهی مناسبی ندارند. و برای بخش خصوصی به صرفه نیستند. باید انگیزه‌هایی برای بخش خصوصی تدارک دیده شود.

به نظر شما در صورت امکان و اجباری شدن سیستم‌های تحت فشار، استفاده از آنها چقدر افزایش پیدا خواهد کرد؟

بسیار زیاد. شرکت‌های مهندسی برای تجهیز و مرمت کار در مقاطع متوسط و درازمدت باید برنامه‌ریزی کنند در این صورت قطع به یقین موفق می‌شویم. اکنون در مناطق مختلف این روش فرهنگ‌سازی شده و مردم از آن استفاده می‌کنند. بعد از اجباری شدن طرح، به دلیل افزایش راندمان میزان مصرف آب، کسی نمی‌تواند از سیستم‌های تحت فشار استفاده نکند. البته متخصصین بخش هم باید الگوی مناسب کشت ارائه دهند تا هزینه‌های کشاورزان منطقه هم جبران شود.

آقای مهندس فکر کرده‌اید اگر در اثر معضلات ذکر شده زاینده‌رود خشک شود چه خواهد شد؟

علاوه بر این که کشاورزی به موزه‌ها سپرده می‌شود آثار باستانی نیز تخریب می‌گردد زیرا وجود اصفهان به آب زاینده‌رود بستگی دارد. توجه کنید اگر آب زاینده‌رود مدیریت شود:

الف- درآمد این آب کمتر از درآمد جلب توریست نیست.
ب- فضای سبز و زیبایی‌های طبیعی (با آبیاری مدیریت شده) موجب جلب توجه مناطق و گردشگاه‌ها می‌شود و رونق توریستی و تفریحی را به همراه دارد.

اما برای اجباری شدن، به امکانات و تجهیزات کافی نیاز داریم که با این وضع فعلی افزایش تقاضا، دچار کمبود می‌شویم.

البته چنانچه اجرای سیستم آبیاری تحت فشار در همه اراضی اجباری و رایگان شود ضروری است همه پروانه‌های بهره‌برداری از آب و حقایه‌ها و حتی حقایه چندصد ساله شیخ بهایی، همگی در قالب انفال و در جدول بهبود مدیریت مزرعه و آب سیستم‌های آبیاری لحاظ شود.

من فکر می‌کنم پیشنهاد همه این کارها البته تهیه شناسنامه کشاورزی برای هر فعال بخش است و این شناسنامه‌ی کاری باید در دست هر کشاورز باشد تا در هر سازمان و نهاد از تهیه پرونده، جمع‌آوری کپی و مدارک، موازی‌کاری و بورکراسی جلوگیری شود و در هر مراجعه‌ی شناسنامه گویای همه‌ی چیز باشد.

در اخبار آمده بود بانک کشاورزی اصفهان توانسته در سطح ۱۲ هزار هکتار سیستم‌های آبیاری تحت فشار را اجرا نماید این موفقیت را چگونه به دست آورید؟

همه پرسنل، کارشناسان و مدیران و معاونین و روسای ادارات جهاد کشاورزی و بانک کشاورزی استان اصفهان و شعب تابعه در این موفقیت سهیم بوده‌اند. همکاران من به عنوان یک وظیفه ملی به این موضوع نگاه می‌کنند این است که توافقتنامه دیگری نیز با سازمان جهاد کشاورزی استان امضاء کردیم تا در ۶ ماهه دوم، ۱۲ هزار هکتار دیگر نیز، اجرای

توانایی مدیران، بهره‌گیری شایسته از منابع و امکانات و مدیریت همهی عوامل تولید می‌تواند کشاورزی را سودآور و کشاورز را ماندگار در مراکز تولید نموده، مدیران را سر بلند و کشور را ثروتمند و خوداتکاء نماید

سیستم‌های آبیاری تحت فشار داشته باشیم و به شکر خدا در این زمینه مقام اول نصیب استان اصفهان شده است.

چه ارتباطی بین شما و پرسنل موجب شده است که کار با علاقه انجام شود. در واقع، عاملی که با وصل زنجیره‌ها موجب موفقیت طرح شده، چیست؟

ما طرح‌های بزرگ را به صورت پروژه تعریف کردیم؛ به طور مثال، برای آبیاری تحت فشار یک مدیر پروژه از طرف بانک و یک نفر هم از طرف جهاد کشاورزی، هر کدام جداگانه با تک‌تک شعب بانک در ارتباط هستند این امر موجب می‌شود که پرونده‌ها زودتر به ثمر رسیده و اجرایی شوند و کشاورز هم بتواند به موقع هزینه‌هایش را جبران کند. ما پیشگام این جریان بودیم چون از نظر ما، آب و استفاده بهینه از آن در افزایش درآمد کشاورز بسیار موثر است.

علاوه بر مشارکت در سیستم‌های آبیاری تحت فشار، چه پروژه‌های دیگری را تعریف کرده‌اید؟

ما همزمان کارگروه اشتغال را تعریف کرده، بررسی نامه‌های سفر رئیس جمهوری در سفرهای استانی و وصول نامه‌ها و... را در برنامه خود قرار دادیم و در این زمینه هم موفق بودیم.

در مجموع توجه و پیگیری نیز از عوامل دیگر موفقیت بانک محسوب می‌شوند؛ به طور مثال، در سمیرم بیش از ۳۳ هزار هکتار به کشت سیب اختصاص یافته که ۹۵ درصد تسهیلات آن از طریق بانک کشاورزی فراهم شده است. اگر باغ‌ها خشک شود سرمایه بانک و مردم نابود می‌شود باید کم‌کم از راه‌های متفاوت به کشاورز کمک کنیم تا بتواند تسهیلات را برگرداند.

مشارکت بانک کشاورزی در اجرای سیستم‌های آبیاری تحت فشار در فریدن اصفهان موجب شده است تا در بهار، سرسبزی و طراوت این منطقه را فرا بگیرد و رطوبت هوا بالا رود. انگار در مازندران هستید. رقص آب و زیبایی محیط، سودآوری و ماندگاری کشاورز را تضمین می‌کند.

آمارهای غیرشفاف کشور، حاکی از وجود ۴۰ هزار فارغ‌التحصیل کشاورزی بی‌کار است که سهم اصفهان حدود ۵ هزار نفر می‌باشد با توجه به کمبود آب و نبود امکان استخدام دولتی و همچنین فقدان منابع کافی، پیشنهاد می‌کنم در راستای مدیریت بحران این افراد، به سمت صنایع تبدیلی و تکمیلی و پرورش طیور، دام، آبزیان، گل و... سوق داده شوند و با توجه به کمبود آب و ایجاد اشتغال، باید به شدت شهرک‌ها یا دهکده‌های مرتبط را مدیریت کنیم و به سمت کشت های مترکم گلخانه ای برویم.

بحث دیگر، تولید محصول در غیرفصل است، مثل جیرفت که در این صورت ضمن صرف هزینه بالا از سوی تولیدکننده به دلیل عدم توزیع مناسب، سود زیادی عایدش نمی‌شود. لذا در این زمینه به دو دلیل باید اتحادیه‌ها و تعاونی‌ها را وارد خرید و فروش و صادرات کرد:

اول اینکه، اتحادیه و تعاونی‌ها نیاز به سرمایه ندارند و خود صاحب

سرمایه هستند.

دوم اینکه، سبب قطع دست واسطه‌ها و بازار سیاه می‌شود و مصرف‌کننده و تعاونی توامان، سود می‌برند. هنگامی که این اتفاق بیفتد دولت می‌تواند بحث خرید تضمینی کالا را بیشتر کند.

بر فرض که آب کشاورزی مدیریت

شود در بخش خدمات مورد نیاز کشاورز، چه باید کرد تا کشاورز به مهاجر شهری تبدیل نشود؟

باید خدمات کشاورزی توسط بخش کشاورزی مدیریت شود. متأسفانه در ایران همه کارها به عهده کشاورز است و این امر موجب شده کشاورزان همیشه مقروض باشند. توزیع نامناسب هم مزید بر علت است. این امر موجب می‌شود تولیدکننده اکثراً متضرر شوند. البته، استاندارد و گمرک هم باید وظیفه قانونی خود را انجام دهند تا کشاورزی ما دچار مشکل نشود. یعنی صادرات و واردات به درستی مدیریت شود.

به طور مثال با صدور محصول بی کیفیت، بازار خارج، به طور کلی نسبت به محصول ایران دید منفی پیدا می‌کند. ضمن این که واردات نامناسب و بی‌رویه، به تولیدکننده داخل و به طور کلی تولید داخلی صدمه می‌زند.

در این زمینه، پیشنهادم به دولت این است که پارانه‌های کشاورزی- که در همه جای دنیا رایج است- برای کشاورزان ما هم در نظر گرفته شود. برای نمونه اگر به ادوات مکانیزاسیون، پارانه تعلق نگیرد به دلیل گرانی ماشین آلات، فعالیت کشاورزی به سمت سنتی پیش می‌رود تا صنعتی. بنابراین اگر نگاه اقتصادی صحیحی به کشاورزی داشته باشیم نگاه تجاری نیز درست می‌شود.

دولت باید نگاهی متفاوت از بخش صنعت، به مصرف انرژی کشاورزی داشته باشد. در گلخانه‌ها و کشت‌های مترکم، برق به صورت صنعتی حساب می‌شود و این فشار زیادی به کشاورز می‌آورد.

به دلیل افزایش جمعیت در روستاها مزارع، کوچک شده‌اند و برای پیشگیری از خرد شدن آنها باید چاره‌ای اندیشه شود و از آنجا که دولت در محدوده روستا اجازه ساخت نمی‌دهد مردم مجبور می‌شوند باغ‌های خود را کوچک نموده و در آنها خانه ساخته و در اختیار فرزندان‌شان قرار دهند.

کمیسیون کشاورزی مجلس باید با استفاده از مباحث ملی مطرح در دنیا و تجارب کارشناسان و افراد خبره در جهت بهبود اوضاع کشاورزی کشور فعالیت کند و سیاست‌گذاری‌های مفید و مناسب‌تر و به عبارتی کارا تر اعمال کند، اراضی غیرکشاورزی را به ساخت و ساز اختصاص دهد تا

اراضی کشاورزی مصون بماند.

نکته دیگر این که از کارشناسان آگاه باتجربه که دارای اطلاعات فنی مناسبی در زمینه کشاورزی هستند و به نقاط ضعف و قوت و گلوگاه‌های آن احاطه دارند به عنوان مشاور استفاده کند و ضمن کمک گرفتن از کشاورزان خبره بین بخش‌های مرتبط، مثل بازرگانی (صادرات، واردات)، صنعت و معدن، نیرو، گمرک و شرکت‌های صنعتی نیز هماهنگی ایجاد کند.

ارتباط و هماهنگی بین بانک و سازمان‌ها چه تاثیری در پیشبرد بهتر کارها دارد؟ اصولاً عملکرد مدیران را چگونه می‌بینید؟

اگر مدیران کشورمان مانند مدیران استان اصفهان بودند، مشکلی در کشور نداشتیم. این نظر رئیس جمهور در سفر استانی بود که واقعیت دارد.

خوشبختانه در هر استان کارگروهی در بخش کشاورزی وجود دارد. در کارگروه اشتغال و شهرستان‌ها، اصفهان ارتباط بسیار نزدیکی با نمایندگان دولت و متولیان بخش برقرار کرده است و تلاش کرده‌ام در کنار سایر بخش‌ها بهتر خدمتگزار مردم باشیم بدین منظور از طریق صندوق پیشنهادات و فکس و تلفن با مردم، پل ارتباطی برقرار کرده‌ام. در مسیر انجام وظیفه همواره از حمایت‌ها و عنایت ویژه مدیرعامل محترم و اعضاء ارجمند هیات مدیره بانک و مدیران امور برخوردار بوده‌ام.

آقای دکتر طالبی و اعضای محترم هیات مدیره به نحو احسن از گنجینه توانمندی مدیران و تجارب آنان در جهت توسعه خدمات بانک و پرورش مدیران نسل آینده تلاش می‌کنند. هماهنگی بین مدیران ستادی و کل پرسنل بانک موجب تحکیم روابط کاری و رضایت مشتریان بوده

آیا در استان اصفهان سایر بانک‌ها چنین کرده‌اند؟

این را باید در آمارها جستجو کرد، در مجموع همه بانک‌ها موظفند ۲۵ درصد از سرمایه خود را در بخش کشاورزی هزینه کنند. اما بانک کشاورزی بازوی حمایت‌کننده است به همین منظور ۸۵ تا ۹۰ درصد از سرمایه را برای کشاورزان هزینه می‌کند و ۱۰ درصد را به دیگر مشتریان ارائه می‌کند. امتیاز دیگر بانک کشاورزی با سایر بانک‌ها این است که ما منابع موجود در شهرها را جمع‌آوری و در روستا هزینه می‌کنیم اما در سایر بانک‌ها، عکس این اتفاق می‌افتد. البته فراموش نکنیم نیاز بخش کشاورزی بیش از منابع مالی بانک‌هاست. بخش کشاورزی هم اینک ۲۰۰ هزار میلیارد ریال نیاز دارد و برای تامین آن باید فکری کرد.

با توجه به سوابق کاریتان چه اقداماتی در پیشرفت استان، موثرتر است؟

از آنجا که فعالیت بانک تخصصی است لذا در وهله اول تامین منابع و سپس انتقال اطلاعات فنی و مشاوره‌ای به مشتریان (به دلیل اطلاعات کارشناسی کارمندان بانک) بسیار مفید بوده است. مدیریت منابع آبی و

مدیریت کشت در نهایت به افزایش درآمد و قدرت مالی بخش منجر می‌شود و این جریان مانند کلافی است که دو سرش به یک جا وصل می‌شود.

بانک کشاورزی در تامین نیازهای آبی استان چه نقشی می‌تواند داشته باشد؟

نظر به افزایش جمعیت و کمبود منابع باید یک بررسی دقیق از وضعیت منابع استان، انگیزه مردم، با توجه به بازارهای داخل و خارج استان و پتانسیل‌های صنعتی، مدیریتی، فنی و آموزشی در قالب کارگروه‌های موجود انجام گیرد. تا بانک بتواند خدمات خود را توسعه دهد زیرا وظیفه ما، تامین منابع بخش براساس اطلاعات صحیح است سهم استان از کشاورزی کشور ۲/۶ تا ۳ درصد می‌باشد. در صورتی که برداشت محصول در استان دو برابر میانگین برداشت کشور است این نشان‌دهنده نیروی انسانی قوی و کارآمد استان است. اما این افراد مجبورند در اثر کمبود آب به استان‌هایی (مانند خوزستان، گلستان و...) بروند که مردم آنجا نمی‌توانند کشاورزی کنند و اصفهانی‌ها در آنجا موفق می‌شوند تا جایی که حتی به آفریقا و بلغارستان قزاقستان هم رفته‌اند و در کشاورزی شگفتی آفریده‌اند. پس برای توسعه پایدار، با توجه به اراضی خوب کیفی و کمی استان و اقلیم‌های مختلف منطقه و نیروی کارشناسی و ماهر حرفه‌ای، بهتر است فکری برای استان شود. در حال حاضر، کارشناسان بانک علاوه بر خدمات خود معمولاً وظایف ترویجی و مشورتی را هم انجام می‌دهند.

در این خصوص، باید از کشاورزان منحصر به فرد و کارکنان بی‌نظیر بانک هم تشکر شود. مدیران استان به خصوص مدیران ارشد استان و متولیان بخش هم شایسته تقدیرند.

سی‌امین سال مدیریت خود را پشت سر گذاشته‌اید یک نکته بسیار مهم مدیریتی را برای همکاران بانکی به ویژه مدیران جوان بیان کنید.

در بحث مدیریت بحران این نکته بسیار ضروری است که در این مواقع تصمیمات مدیر باید بسیار شجاعانه و سریع باشد. در اجرا هم باید سرعت وجود داشته باشد. اگر در بهم بانک کشاورزی فعال نبود (در آن زمان مدیریت بانک کشاورزی کرمان به عهده مهندس نیکزادی بوده است) الان در بهم درخت سبز و نخلی وجود نداشت. توانایی مدیران، بهره‌گیری شایسته از منابع و امکانات و مدیریت همه‌ی عوامل تولید می‌تواند کشاورزی را سودآور و کشاورز را ماندگار در مراکز تولید نموده، مدیران را سربلند و کشور را ثروتمند و خوداتکاء نماید.

عشق به کار و خدمت‌رسانی به مردم ایمان و احساس مالکانه به سازمان و پیگیری و تلاش برای رسیدن به هدف در جهت کسب رضایت‌مندی خداوند سبحان را مورد توجه قرار دهیم. با تشکر از جناب عالی و همکاران خوبتان.